

3937231 SHCR/M : สาขาวิชา : ศาสนาเปรียบเทียบ ; อ.ม. (ศาสนาเปรียบเทียบ)

คำสำคัญ : พุทธธรรม / ภาวะผู้นำ / กำนันและผู้ใหญ่บ้าน

ผู้รศักดิ์ ม่วงทอง : พุทธธรรมกับภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ : ศึกษาเฉพาะกรณีกำนัน
ผู้ใหญ่บ้าน จังหวัดนครศรีธรรมราช (BUDDHATHAMMA AND THE IDEAL LEADERSHIP
:A CASE STUDY OF SUB - DISTRICT AND VILLAGE HEADMEN IN NAKHORN
SRI THAMMARAT PROVINCE.) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : วริยา ชินวรรณ MA,
Ph.D., วาริญา ภวภูตานนท์ ณ มหาสารคาม อ.ม., พระมหาสุริยา วรเมธี พธ.บ., M.A., Ph.D.,
138 หน้า. ISBN 974-664-821-7

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาให้รู้ถึงหลักพุทธธรรมที่เกี่ยวข้องกับผู้นำ และ
ภาวะผู้นำ ศึกษาแนวคิดของนักคิดทางตะวันออกและตะวันตก โดยมีการศึกษาแบ่งออกเป็น
2 ส่วน ได้แก่ ภาคเอกสาร และภาคสนาม ภาคเอกสาร ศึกษาหลักพุทธธรรมที่นำมาใช้เป็นหลัก
ในการเป็นผู้นำที่พึงประสงค์ จากคัมภีร์พระไตรปิฎก ผลการศึกษาพบว่า หลักพุทธธรรมเกี่ยวกับ
“ผู้นำ” ปรากฏในพระสูตรต่างๆ เช่น อัคคัณฺณสูตร เป็นต้น ส่วนหลักพุทธธรรมที่แสดงถึง
“ภาวะผู้นำ” ปรากฏในพระสูตร คือ ลักขณสูตร ตัปปริสสูตร รวมถึงทศพิธราชธรรม 10 พรหม
วิหาร 4 สังคหวัตถุ 4 เป็นต้น ซึ่งเป็นคุณลักษณะตามหลักพุทธธรรมที่พระพุทธองค์ได้ตรัสไว้ โดย
ได้สอดคล้องกับแนวความคิดของนักคิดต่าง ๆ ที่ได้กำหนดคุณสมบัติ บทบาทและอำนาจหน้าที่
ของผู้นำ หรือภาวะผู้นำที่สังคมพึงประสงค์ ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า หลักพุทธธรรมได้กำหนดสถาน
ภาพของบุคคลว่ามีศักยภาพสูงหรือต่ำ โดยให้ปฏิบัติตามอุดมการณ์แนวพุทธที่มีหลักธรรมเป็นข้อ
กำหนด

ส่วนภาคสนาม ระเบียบวิธีวิจัยที่ใช้ คือ แบบสอบถามสำหรับถามกลุ่มตัวอย่าง คือ กำนัน
ผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวนทั้งหมด 150 คน โดยใช้วิธีสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย
(Simple random sampling) วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ยร้อยละ ผลการศึกษา พบว่า กำนัน
ผู้ใหญ่บ้านส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาหลักพุทธธรรมและนำมาประยุกต์ใช้ในการเป็นผู้นำ โดยเรื่อง
ที่มีความเข้าใจมากที่สุด คือ สิล 5 คิดเป็นร้อยละ 99.33 รองลงมา คือ การมีสติสัมปชัญญะและ
เป้าหมายสูงสุดในทางพระพุทธศาสนา คิดเป็นร้อยละ 96 ส่วนเรื่องความเข้าใจในระดับต่ำมากที่สุด
คือ เรื่องจุดมุ่งหมายของการทำบุญ คิดเป็นร้อยละ 56 ในด้านความเชื่อมั่นในหลักพุทธธรรมมี
ความเชื่อว่า คุณลักษณะของผู้นำที่พึงประสงค์ในการดำรงตำแหน่ง ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับ
ลักษณะส่วนตัวของผู้นำอันเป็นที่มาของการยอมรับของสังคมในระดับท้องถิ่น นอกจากนี้ยังพบว่า
ผู้นำส่วนใหญ่มีความต้องการการพัฒนา และความเจริญก้าวหน้าของท้องถิ่น จึงได้ให้ความสำคัญ
และศึกษาหลักพุทธธรรม แล้วนำมาประยุกต์ใช้ในการปกครองสังคมในระดับท้องถิ่น